

Høringsnotat budsjettføring Stortinget 2025 – Transportkomiteen

Norges museumsforbund representerer hele bredden av museer i Norge uavhengig av finansieringskilde og departemental tilknytning. Samferdselsdepartementet har budsjettansvar for Norsk jernbanemuseum og Norsk vegmuseum og har tidligere hatt Kystverksmusea, som får sine bevilgninger gjennom Kystverkets tildeling, som del av sitt sektoransvar før det ble flyttet.

Manglende synlighet i budsjettet

Driftstilskuddene til Norsk vegmuseum og Norsk jernbanemuseum er innlemmet i tilskuddene til Vegdirektoratet og Jernbanedirektoratet. Det er av den grunn vanskelig å si noe om hvor gode rammer disse museene vil få for sin drift i 2025 og om de blir kompensert for pris- og lønnsvekst på en måte som gjør det mulig å sikre en god drift med rom for videre utvikling. Den tekstlige omtalen sier noe om arbeidet i museene og rollen deres, men gir begrenset innsikt i departementets tenkning rundt dette ansvaret. Museumsforbundet mener dette er en uheldig praksis som i tillegg gjør det sektoransvar Samferdselsdepartementet har for å ivareta egen kulturarv lite synlig. Praksisen skiller seg ut fra den synligheten Forsvarshistorisk museum får i Forsvarsdepartementets budsjettproposisjon for 2025, der det også legges tydelig vekt på et tydelig mål om en museumsfaglig profesjonell drift.

Denne usynliggjøringen gjelder også Kystverksmusea, som er et nettverkssamarbeid bestående av Lindesnes fyrmuseum, Jærmuseet, Viti (Sunnmøre Museum), Museum Nord og Museene for kystkultur og gjenreisning i Finnmark. Hovedmålet er å ivareta den maritime kulturarven. Kystverksmusea skal dokumentere og formidle etatens historie i tråd med departementets mål om at Kystverkets kulturarv skal være grunnlag for kunnskap opplevelse og verdiskaping. I fjorårets komitehøring påpekte vi at det heller ikke for 2024 ble gitt noen kompensasjon for pris – og lønnsvekst. For 2025 er det ikke mulig å se om denne trenden fortsetter.

I budsjettforslaget for 2025 er Kystverksmusea bare tydeliggjort i et lite avsnitt om kystkultur på side 143 i budsjettproposisjonen. Dette beskriver oppdraget nevnt over. Det fremgår imidlertid ikke i budsjettforslaget hvor stor bevilgning som skal avsettes til de ulike museene som inngår i Kystverksmusea. Denne uklarheten gir ikke Kystverksmusea trygghet for at de settes i stand til å fullføre oppdraget, snarere en opplevelse av å bli en mulig salderingspost i Kystverkets budsjett. Museumsforbundet ber om at også Transportkomiteen tar dette opp med Nærings- og fiskeridepartementet og på den måten bidrar til å sikre Kystverksmusea tydelige og forutsigbare rammevilkår for driften fremover.

Museumsbanene

Det er i forslaget til budsjett 2025 avsatt 40,9 mill. kroner til Museumsbanene. Det er et påslag på 3,8 % i forhold til 2024-bevilgningen. Det er på samme nivå som, eller litt over, det mange museer har fått og dekker trolig ikke den reelle pris- og lønnsveksten fullt ut.

Museumsforbundet mener dette må oppfattes som et hvileår for Museumsbanene etter den gode økningen som kom fra 2023 til 2024, og som Museumsforbundet i fjorårets høring

omtalte som en god start på oppfølgingen av «Plan for historisk togmateriell».

Museumsforbundet må derfor minne om at vi i fjor understrekte at museumsbanene står overfor betydelige utfordringer i årene som kommer. Klimaendringer bidrar til at forfall og etterslep i vedlikeholdet øker både på infrastruktur og materiell. Behovet for videre styrking av tilgjengelige midler til vedlikehold og faglig utvikling må følges opp fremover og tilpasses museumsbanenes behov. Det er viktig at de statlige midlene får best mulig effekt i ivaretagelsen og formidlingen av jernbanens viktige kulturminner.

Vi minner om at økningen i tilskudd skal møtes med tilsvarende beløp i egeninnsats eller egenkapital fra de tilskuddsmottakerne. Både museumsbanene og frivilligheten har betydelige utfordringer med å rekruttere kompetanse i sine virksomheter, og det er viktig at den immaterielle kunnskapen videreføres fremover.

Museumsmeldingen og Kulturmiljømeldingen har uttalte ønsker om økt samarbeid mellom museene på tvers av departementsgrensene. For å sikre en kvalitetsmessig solid og profesjonell museumsutvikling innen hele samferdselssektoren, oppfordrer Museumsforbundet til at det på departementalt nivå holdes god kontakt for å sikre hele fagområdet slik både Kulturmiljømeldingen og Museumsmeldingen understreker. Siden etatsmuseet for Kystverket er overført til Fiskeri og Næringsdepartementet er et stort kapittel innen samferdsel nå underlagt annet departement med et helt annet fokus. Det er etter vårt syn viktig at museene som er organisert under Samferdselsdepartementet og Nærings- og fiskeridepartementet følger de samme standarder for profesjonell museumsdrift som det øvrige museumslandskapet. Museumsforbundet mener departementene bør se på sine underliggende etaters praksis og sikre at museene gis rammevilkår og styringsmuligheter som setter dem i stand til å være likeverdige museumspartnere i museumslandskapet.